

[Miljøministeren.]

synspunkt, der er i lovens formålparagraf, at det er forurenere, der betaler for at rense op efter sig.

Glensgård (FP):

Ikke fordi jeg vil beskyldte ministeren for ikke at lytte, men det er nok en forglemmelse. Jeg spurgte ministeren, om ministeren ville fremkomme med et konkret forslag om normer i miljøloven . . . . (*Miljøministeren* [Helge Nielsen]: Om hvad?) . . . om konkrete forslag om normer i miljøloven.

Kun et ganske kort spørgsmål til hr. Haunstrup Clemmensen: mener hr. Haunstrup Clemmensen, at det ville være på sin plads at forbedre afskrivningsreglerne i stedet for direkte tilskud? Ved forbedrede afskrivningsregler vil det blive ret generelt, at man forbedrer mulighederne for erhvervslivet. Med en statsgarantilåneordning vil den enkelte virksomhed selv i løbet af en kortere eller længere årrække betale for sin forureningsbekæmpelse. Det skal siges, at hr. Haunstrup Clemmensen nævnte både låneordningen og forbedrede afskrivningsregler, og såfremt det er en lapsus eller en gammel vane, hr. Haunstrup Clemmensen har med at nævne det sidste med afskrivningsreglerne, må vi selvfølgelig tage dette til efterretning.

Haunstrup Clemmensen (KF):

Der er sådan en underlig aggressiv tone i den sidste talers stemmeføring, men det får man vel lære at leve med. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det ikke var nogen lapsus, at jeg også nævnte spørgsmålet om afskrivninger. Jeg mener, at det er naturligt også at lade disse problemer overveje i lyset af afskrivningsreglerne. Jeg behøver ikke at sige til det ærede medlem, at der er tale om udgifter for virksomheden, som det i og for sig er naturligt man også overvejer i afskrivningsmæssig belysning.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Undskyld, at jeg overhørte spørgsmålet, men svaret skal være ganske kort: nej, det vil miljøministeren ikke. Den slags ting egner sig ikke til at fremkomme med i lovforslagsform.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om statslig garantistillelse for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder [af Gudme m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. VIII. Fremsat 24/1 75).

Forslaget sattes til forhandling.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Må jeg indledningsvis bemærke, at det forslag, vi her behandler, i sit sigte og i princippet og også i de virkemidler, man fra forslagsstillernes side ønsker bragt i anvendelse, meget vel vil kunne indpasses i det sæt af erhvervspolitiske foranstaltninger, som regeringen i de kommende dage agter at fremsætte forslag om her i tinget.

Forslaget tager sigte på håndværksvirksomheder og mindre industrivirksomheder, og i bemærkningerne til forslaget udtales det, at man samtidig finder, at bevillingen til den allerede eksisterende håndværkerlåneordning bør forøges.

Som meddelt i statsministerens erklæring til folketinget den 20. februar er det også regeringens opfattelse, at der er behov for en styrkelse af denne ordning, og jeg kan nu oplyse, at der om få dage vil blive fremsat lovforslag om ændringer i håndværkerlåneordningen, hvorved den årlige beløbsramme fordobles fra 20 til 40 mill. kr. fra 1. april at regne.

Mens håndværkerlåneordningen tager sigte på ydelse af lån til anlægsinvesteringer i forbindelse med udbygning og modernisering af sådanne mindre virksomheder, er der i det radikale forslag tale om statslige garantier for driftslån til virksomheder inden for samme garanti. Jeg er ikke uenig med

[Handelsministeren.]

forslagsstillerne i, at der for denne kreds af virksomheder også kan være behov for at lette adgangen til risikovillig kapital og dermed lette den vanskelige omstillingsproces, som håndværk og industri skal igennem for at tilpasse sig vilkårene, dels under den herskende konjunkturafmatning, dels som følge af den noget mindre voldsomme byggerytme, vi må indstille os på at acceptere som et mere varigt fænomen.

Denne udvikling stiller mange virksomheder over for store vanskeligheder, der kan medføre, at også sunde og vellede virksomheder i visse tilfælde bukker under, bl. a. som følge af mangel på likvid kapital. Der er ingen tvivl om, at pengeinstitutterne er indstillet på inden for mulighedernes grænse at forsyne sådanne virksomheder med fornøden driftskapital, men netop den omstillingsproces, hvorved den vellede virksomhed vil søge at tilpasse sig de ændrede vilkår og de fremtidige muligheder, vil ofte i en periode stille krav ikke blot til anlægskapital til nyt produktionsudstyr m. v., men også til driftskapital. Disse krav vil mange virksomheder, det gælder både større og mindre, ikke kunne honorere uden yderligere tilførsel af kapital udefra. Det betyder igen, at udlånssystemet under den stærkt accelererede omstillingsproces, vi netop nu befinder os i, udsættes for større tabsrisici, end vi har været vant til. Selv om man er indstillet på at følge en i øvrigt ønskelig kreditgivning op, bl. a. med henblik på, at vore erhverv kan stå klar til at udnytte enhver bedring i afsætningsvilkårene, så vil mulighederne herfor mindskes, jo længere det varer, før en sådan bedring måtte indtræffe.

Regeringen er derfor enig i, at en ekstraordinær indsats nu vil være nødvendig af hensyn til den vanskelige overgangstid, vi må igennem, indtil konjunkturerne vender. Selv om vi ikke må standse den naturlige fornyelses- og udskiftningsproces i erhvervslivet, skulle vi gerne i størst muligt omfang undgå de menneskelige ulykker og det resourcespild, det vil medføre, hvis en lang række af vores sunde og i øvrigt levedygtige virksomheder må give op, før vi når så langt, at konjunkturerne igen bærer fremad.

Det er disse synspunkter, der ligger bag regeringens planer om en særlig bistands-

fond, der skal kunne træde til, når netop sådanne virksomheder udsættes for alvorlige likviditetsvanskeligheder. Det er imidlertid tanken, at denne ordning skulle tage sigte på de noget større virksomheder, som er af særlig betydning for erhverv og beskæftigelse.

Det radikale forslag derimod tager sigte på de mange mindre virksomheder, hvis kapitalproblemer er af mere overskueligt omfang, og hvis omstillingsproces, ikke mindst for en del virksomheder med tilknytning til byggeriet, vil være et led i en mere langsigtet og fortløbende strukturtilpasning. Også disse virksomheder er jo tilsammen af væsentlig betydning for beskæftigelsen, men for denne sektor tror jeg at pengeinstitutterne lettere vil være i stand til at overskue de risici, der også her vil være til stede, og jeg er derfor enig med forlagsstillerne i, at en forholdsvis enkel og let administrerbar garantiordning, der bygger på en risikodeling mellem staten og pengeinstitutterne, formentlig vil kunne sikre, at det ekstra behov for driftskapital, som i en del tilfælde vil være til stede i denne epoke, kan dækkes i rimeligt omfang.

Jeg vil derfor gerne give tilsagn om at inddrage det foreliggende forslag i regeringens aktuelle overvejelser vedrørende de erhvervspolitiske foranstaltninger, det er tanken at fremsætte forslag om her i tinget i de nærmeste uger.

Der er allerede taget kontakt med erhvervsliv og pengeinstitutter m. fl. for at indbyde til et samarbejde om sådanne foranstaltninger, og der vil i fortsættelse heraf blive mulighed for at underkaste enkelthederne også i det radikale forslag om garantier for driftslån til mindre virksomheder en nærmere belysning ud fra de erfaringer om erhvervslivets aktuelle problemer, vi derved får kendskab til.

Herudover skal jeg erindre om, at sagen efter EF-traktatens artikel 93 skal drøftes med Kommissionen, inden et lovforslag vil kunne fremlægges i folketinget.

Jeg skal derfor ikke på dette stadium tage nærmere stilling til sådanne spørgsmål som den i forslaget nævnte beløbsramme på 500 mill. kr. eller til den foreslåede form for deling af risikoen mellem staten og pengeinstitutterne. Disse og andre spørgsmål — f. eks. hvorledes vi på en administrativt enkel

[Handelsministeren.]

måde afgrænser den kreds af virksomheder, der bør kunne nyde gavn af en sådan garantiordning, eller hvorledes vi kan medvirke til, at spørgsmålet om tilførsel af yderligere kapital overvejes på det tidligst mulige tidspunkt af omstillingsprocessen, og ikke først når det er ved at være for sent — alt dette er enkeltheder, som vi gerne vil inddrage i de allerede igangværende overvejelser om en mere hensigtsmæssig erhvervs politik i den aktuelle situation med henblik på at finde frem til en forsvarlig formulering, så hurtigt det er praktisk muligt, til nærmere forhandling her i folketinget.

Dorte Bennedsen (S):

De bemærkninger, vi netop har hørt fra ministerens side, kan mit parti fuldt ud tilslutte sig, idet det jo allerede af den helhedsplan, socialdemokratiet fremlagde i august sidste år, klart fremgik, at vi mener, det er nødvendigt på forskellige områder at yde en ekstraordinær indsats over for erhvervslivet.

Det er uacceptabelt både ud fra en menneskelig og ud fra en økonomisk synsvinkel, at i øvrigt sunde og konkurrencedygtige virksomheder på grund af midlertidige økonomiske vanskeligheder må bukke under og indstille driften.

For at undgå både de afskædigelser og det spild af ressourcer, sådanne lukninger vil have til følge, må det være rimeligt og rigtigt at yde støtte til betrængte virksomheder, indtil afsætningsforholdene har bedret sig, herunder også at give virksomhederne mulighed for en nødvendig omlægning og tilpasning til eventuelt ændrede afsætningsforhold.

Det foreliggende forslag om garantistilfælde for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder falder i sin grundtanke helt inden for rammerne af de erhvervspolitiske overvejelser, som socialdemokratiet har gjort sig. Vi har da også altid været positive over for ordninger, hvor samfund og erhverv i fællesskab har kunnet etablere støtteforanstaltninger af lignende art som den her foreslåede.

Jeg kan på mit partis vegne tilsige en positiv holdning til grundtanken i forslaget, medens vi nok må drøfte detaljerne i den

konkrete udformning, men dette sker vel nok bedst i et kommende udvalgsarbejde.

Røtzler Møller (V):

Det er en meget betydningsfuld erhvervsgruppe, vi her beskæftiger os med, håndværket og den mindre industri; den tæller ca. 100.000 virksomheder og ca. 450.000 ansatte, når vi gør det op på traditionel vis. Her vil jeg bare indskyde, at vi taler så ofte om erhvervslivet og de store enheder, som er uoverskuelige for de ansatte og for omverdenen, og så er sandheden jo, at vi i dansk erhvervsliv har mange små, mindre, virksomheder, som er overskuelige for de ansatte og for omverdenen.

Det er gruppen håndværk og mindre industri, det radikale forslag ønsker at hjælpe. Vi tror da også fra venstres side, at det er et velment forslag, men vi må desværre nok karakterisere det som ikke særlig anvendeligt. Selv i en situation med lav beskæftigelse og økonomisk krise løser forslaget ikke de problemer, som denne erhvervsgruppe mest af alt har behov for at få løst. Vi mener, der skal begyndes et helt andet sted i denne sammenhæng.

Hovedproblemet for denne erhvervsgruppe er nemlig at få dem til at formulere baggrunden for deres eksistens og de fremtidsudsigter, den pågældende virksomhed har. Hvad er de fremtidige behov for disse virksomheder? Det er her, de store virksomheder har deres styrke gennem de eksperter, disse virksomheder har ansat, og det er da også her, vi skal prøve på at hjælpe håndværket og den mindre industri.

Vi stiller jo i dag konsulentbistand til rådighed på forskellige områder, økonomisk styring og afsætning og produktionstilrettelæggelse for at nævne nogle af disciplinerne, og det gør vi også med offentlige tilskud igennem de teknologiske institutter; mange brancheorganisationer og erhvervsorganisationer har også sådanne konsulenter, og de yder en glimrende indsats. Jeg tror, der er behov for at se denne indsats ekstra efter for at se, om det nu også i denne situation er det, som denne erhvervsgruppe egentlig har behov for. Er det sådan i den situation, vi er i, at denne erhvervsgruppe kan formulere sig over for långivere, ja, så kan virksomhederne også i dag i langt de fleste tilfælde

[Røtzler Møller.]

opnå den nødvendige kapital, og det radikale forslag er således delvis overflødigt, idet det jo taler om de veldrevne virksomheder.

Ved selve långivningen kommer banker og sparekasser i skudlinjen. Banker og sparekasser kender indgående de store virksomheder, men de små virksomheder har ikke i samme udstrækning disse pengeinstitutters interesse. Det er mit håb, at banker og sparekasser vil ofre håndværket og den mindre industri mere interesse, eventuelt også ved at stille deres konsulentbistand til rådighed for økonomisk rådgivning.

Med dette som et fundament kan vi gå over og se på selve finansieringsproblemerne for denne erhvervsgruppe, og der er finansieringsproblemer, det er helt rigtigt. Der er for det første behov for en mere dækkende realkredit, ikke bare i bygninger, men også i maskiner. Der er også behov for yderligere lang kredit, primært gennem banker og sparekasser — og dernæst gennem finansieringsinstitutter, hvis det er nødvendigt, men primært gennem banker og sparekasser. Hertil, oven på dette, vil vi gerne være med til at diskutere eventuel offentlig garanti-stillelse. Ved denne rubricering tror jeg nok jeg har fået sat det radikale venstres forslag ind i en større helhed, når vi ser på det, som denne erhvervsgruppe har behov for.

Endelig vil jeg sige, at vi nok også har behov for at overveje, hvorvidt vores skatte- og afskrivningsregler er tilstrækkelig gode for disse små virksomheder.

Til allersidst skal jeg sige, at vi kan også tiltræde en forhøjelse af håndværkerlåneordningen, og vi kan da sige tak til ministeren for, at det er under overvejelse. Hvorvidt det skal være en fordobling til 40 mill. kr., eller hvad det endelige tal skal være, det diskuterer vi, når ministeren kommer med sit endelige forslag.

Glensgård (FP):

Forslaget om en statslig garantistillelse for driftslån til håndværk og mindre industrivirksomheder er jo kun en yderligere bureaukratisk opbygning, for slet ikke at tale om den procedureordning, der skal være omkring udvælgelsen af disse virksomheder, der kan få skatteyderbetalte driftslåns-garantier. Er dette forslag ikke meget lig den

ordning, som de socialdemokratiske folketingskandidater gennem hele valgkampen benævnte som statslig bistandsfond for veldrevne virksomheder i nød?

Jeg vil gerne spørge fru Aase Olesen, om hun kan definere ordene „veldrevne virksomheder“ i den forbindelse, hvori de er brugt i dette forslag. Såfremt der på dette spørgsmål måtte komme bare et nogenlunde konkret og fornuftigt svar, vil jeg gerne uddybe det lidt. Hvem skulle så være den barmhjertige samaritan, som skulle uddele milde gaver til disse virksomheder? Vil det radikale venstre bringe Dansk Arbejdsgiverforening og LO ind i billedet, eller skal administrationen totalt foretages af bankerne?

Fru Aase Olesen og dermed det radikale venstre ville have sparet sig mange problemer, hvis vi havde fået ophævet låneloftet, som fremskridtspartiet påpegede allerede i foråret 1974, således at vi havde fået gang i industri- og handelsinvesteringerne.

Allerede den 14. august fremlagde fremskridtspartiet en løsningsmodel for arbejdsløshedssituationen, og vi behøvede således ikke at have haft denne tomgang på måske mere end 7 måneder. Havde det radikale venstre fulgt den fornuftige vej, havde det således ikke været nødvendigt at diskutere garantistillelse for driftslån. Jeg skal her blot beklage, at det radikale venstre ikke kunne se mulighederne i vores oplæg af 14. august.

Ved dette forslag, som er til behandling i dag, vil staten påtage sig forpligtelser, som kan medføre tab på op til 330 mill. kr. Det må således være rigtigt, som det også er nævnt i bemærkningerne, at der er tale om en risikovillig kapital, når vi taler om denne tabsmulighed på de 330 mill. kr. Men det kan ikke være rigtigt, at en pensioneret brunkulsarbejder — eller et hvilket som helst andet eksempel, vi måtte nævne — skal være med til, og være tvungen til, at betale for investeringer i en virksomhed, som nu tilfældigvis — og jeg må understrege: tilfældigvis — har fået det blå stempel. Disse skatteydere har måske interesse i helt andre og måske meget mere fornuftige forretninger.

De forslag til folketingsbeslutning, det radikale venstre her fremlægger, vil koste et sted mellem 2 og 3 mia. kr. i alt, altså penge, som skal merudskrives i skat eller skal spa-

[Ølensgård.]

res på det offentlige budget. På det sidste punkt kan det radikale venstre regne med fremskridtspartiet, men jeg må samtidig påpege, at fremskridtspartiet med disse besparelser ville kunne give en bedre mulighed for at løse beskæftigelsessituationen gennem en lempelse i den direkte skat end ved disse helt tilfældige skatteyderbetalte erhvervsstøtter, som der her er tale om.

Fremskridtspartiet går ind i et udvalgsarbejde om dette forslag med en meget kritisk holdning.

Haunstrup Clemmensen (KF):

I det konservative folkeparti anser vi det for en stor værdi, at dansk erhvervsliv bygger på en lang række mindre produktionsvirksomheder, og vi erkender, at der ikke mindst i denne periode er betydelige problemer for disse virksomheder. Vi har derfor også tidligere, både i forslag til folketingsbeslutninger og i erhvervspolitiske programmer, gjort os til talsmænd for, at man langt mere systematisk prøvede at bistå disse mindre virksomheder med at løse deres problemer.

Et af problemerne er naturligvis at fremskaffe tilstrækkelig driftskapital. Det er blevet væsentlig vanskeligere, fordi det er langt større beløb, der er tale om, og fordi risikoen, ikke mindst under de nuværende lavkonjunkturer, er væsentlig større. Vi vil derfor meget gerne medvirke i et udvalgsarbejde til behandling af dette spørgsmål.

Jeg vil allerede gerne her, selv om det nok er lidt ekstraordinært — jeg forstår også, foregående ordførere gjorde det samme — sige, at når ministeren fremkommer med et forslag til en forøgelse af håndværkerlåneordningen, er også vi positivt indstillet her til. Det vil måske i nogen grad være med til også at løse disse gruppers problemer.

At der derudover kan være en lang række afgrænsningsproblemer og definitionsspørgsmål, benægter vi ikke, og at det er den generelle økonomiske politik, der i stor udstrækning er det afgørende, benægter vi heller ikke, men vi er altså parat til at se på dette forslag under udvalgsarbejdet.

Gert Petersen (SF):

SF ser med lidt mere sympati på dette forslag end på det forrige, der var til be-

handling, men sympatien er nu stærkt begrænset alligevel af de samme principielle grunde, som jeg redegjorde for i forbindelse med det tidligere forslag.

Forslaget afspejler i og for sig den mangel på kapitalstyring, som gør sig gældende i vores samfund. Denne planløshed er en af årsagerne til den arbejdsløshed, som er opstået, og som vi nu ligger og slås med. Det er rigtigt, at det mindre håndværk, de mindre virksomheder, er hårdt ramt i forbindelse med denne arbejdsløshed, og det er naturligvis også rigtigt, at det ikke hjælper at ride en eller anden teoretisk hest, som siger noget om, at vi ikke under nogen omstændigheder vil støtte disse virksomheder. Det får folk ikke arbejde af. Men jeg vil nu alligevel hellere se de forslag, som regeringen har bebudet, og især forslaget om en offentlig bistandsfond. Om der så i et sådant forslag kan inkorporeres tanker som dem, der her er gjort gældende, ja, det vil vi se på til den tid.

Under alle omstændigheder ser vi altså på forslaget med, skal vi sige en begrænset velvilje, fordi der er tale om en nødsituation, men vores velvilje er temmelig begrænset.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Alle er indstillet på, at man vil hjælpe de små erhvervsdrivende og mindre håndværksmestre. Jeg mindes endnu valgkampen rundt omkring, hvor alle deltagere var inde på, at der skulle gøres noget. Her er et forslag fremme, og vi hørte fra handelsministeren, at der var andre forslag parat. Kristeligt folkeparti er indstillet på, at der skal hjælpes på en eller anden måde, og vi betragter forslaget som et godt arbejdsgrundlag, et udgangspunkt, og vi tilsiger en positiv udvalgsbehandling.

Jørgen Jensen (DKP):

Tanken om, at samfundet yder direkte støtte eller tager risiko for at gavne beskæftigelsen er positiv, men den rejser ligesom det forrige forslag også spørgsmålet om kontrol. Der er også en tendens til at bruge arbejdsløsheden som et argument for at støtte kapitalhaverne i dette land. Vi kan bare tænke på de arbejdsgivertilskud, der blev vedtaget i februar måned forrige år. Jeg vil sige, at der i dette forslag er en lig-

[Jørgen Jensen.]

nende tendens, for årsagen til arbejdsløsheden er jo ikke først og fremmest, at der er kapitalmangel. Årsagen er i højere grad, at man har manglet kontrol med og styring af den kapital, der var til rådighed. Når der derfor tales om garanti for et driftslån, så rejser det vel også et andet spørgsmål, nemlig: hvilken risiko skal bankerne så tage? I forslaget taler man om, at lånet skal kunne gives til veldrevne virksomheder ud fra en almindelig forretningsmæssig vurdering. Ja men hvis det er tilfældet, er det så ikke det, bankerne normalt i og for sig skal gøre? Hvis man skal give sådanne garantier fra samfundets side, så betyder det jo i virkeligheden, at bankkapitalen fortsat alene skal have adgang til den profit, der bliver af at låne penge ud, og når der er risiko selv ved at udlåne til veldrevne virksomheder, ja, så kan skatteyderne tage risikoen, mens de andre tager profitten.

Vi er ikke så vældig velvilligt stemt over for forslaget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Aase Olesen) (RV):

Jeg vil gerne allerførst takke handelsministeren for det tilsagn, der blev givet her om, at man ville hæve låneordningerne for håndværkerne. Det er også det, vi har bebudet i bemærkningerne at vi meget gerne ville være med til. Jeg er glad for, at forslaget nu vil indgå i regeringens erhvervspolitiske foranstaltninger.

Jeg skal ikke bruge mange ord i øvrigt, for der har jo været meget positive røster her om dette forslag, men jeg synes nok, jeg må sige til hr. Glensgård, at med hensyn til definitionen af veldrevne firmaer eller veldrevne virksomheder må man vel bruge den samme definition, som man bruger i f. eks. finansieringsinstituttet i forbindelse med låneordningerne.

Det, det drejer sig om her, er jo — og det bør man også sige til den sidste taler — at der er tale om driftslån. Det er det, man ikke hidtil har kunnet give til mindre virksomheder, i hvert fald ikke så let som til investeringer. Det er det, der er forskellen. Derfor kan man altså ikke tale om, at skatteyderne kommer til at betale investeringer i firmaerne her. Der er tale om, at man skal

give driftslån. Man har altid ladet skatteyderne finansiere visse låneordninger, det er ikke noget nyt. Det nye i dette er, at man går over til også at ville give garanti for driftskreditter. Vi er da enige i, at det normalt er noget yderst betænkeligt. Men vi synes altså, at i den nuværende situation er der mange gode grunde til at gøre noget effektivt for at forsøge at redde nogle af de firmaer, vi har, som også handelsministeren gjorde rede for.

Vi har i de forslag, vi har fremsat til behandling her i dag, både i forslag nr. V om reparation af beboelsesejendomme og til en vis grad også i forslag nr. VII, der drejer sig om miljøinvesteringerne, gerne villet medvirke til at øge beskæftigelsen, men for netop denne gruppe virksomheder, altså håndværksvirksomheder og den mindre industri, må vi jo sige at de kommer i klemme, da vi ikke skal op på den byggeaktivitet i dag, som vi har været vant til i 1960'erne og i begyndelsen af 1970'erne. Der skal altså finde en omstillingsproces sted, enten i form af en produktionsomstilling eller en overgang til nye markeder, og da er det langtfra altid tilfældet, at det drejer sig om behov for investeringer i nye produktionsmidler. Det kan meget vel være, at der er tale om etablering af et salgsapparat for simpelt hen at finde disse nye markeder, vi taler om. Det har byggeindustrien og håndværksfirmaerne slet ikke været indstillet på i den forløbne 10-15 års periode. Man har eksempler på firmaer, som sagtens kan producere meget mere, end de gør i dag, men de har ikke salgsapparatet. Det var en af de ting, vi havde i tankerne, da vi kom med dette forslag.

Det er egentlig også svar til hr. Jørgen Jensen, som siger, at bankerne har jo denne lånemulighed over for virksomhederne. Det har man altså ikke, når det drejer sig om driftskapital, og specielt ikke for små firmaer.

Glensgård (FP):

Fru Aase Olesen slap lidt nemt om ved definitionen, idet hun henviste til, at det havde man i forvejen. Jeg sagde, at hvis der bare kom et nogenlunde fornuftigt svar, så ville jeg gerne udvide mit spørgsmål og sige: hvem skal så være med til at bestemme,

[Glensgård.]

hvem skal være med til at undersøge disse virksomheder? Det har jeg ikke fået noget svar på.

Så nævnte fru Inger Stilling Pedersen, at alle i valgkampen var enige om, at der skulle være erhvervsstøtte til de små virksomheder. Når fremskridtspartiet taler om støtte til de små virksomheder, så er det ikke nogen økonomisk støtte, så er det et spørgsmål, om vi ønsker at fjerne det åg, som folketinget og regeringen i fællesskab har pålagt dem. Det er også en form for støtte, men altså ikke den, kristeligt folkeparti tænker på.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg ønsker egentlig ikke at forlænge debatten, men jeg synes lige, jeg vil slå fast, at det er nu engang bankernes opgave i det nuværende samfund at udlåne penge også til mindre virksomheder, og det finder også sted. Det, jeg pegede på, var, at når staten, som der her siges, skal dække to tredjedele af eventuelle tab, så bliver det skatteyderne, der skal betale det. Jeg pegede blot på, at bankkapitalen i dag har muligheder for ret så store profitter. Det kan vi jo se af de regnskaber, der offentliggøres, og som også er blevet sendt til folketingsmedlemmerne. Derfor kan det ikke være rigtigt, at staten skal gå ind som garant i en sådan situation, medens vi ikke har nogen indflydelse på, hvad pengene går til, eller får noget af den profit, som det eventuelt giver, hvis det går godt.

Ordføreren for forslagsstillerne (Aase Olsen) (RV):

Til hr. Glensgård blot dette: der står jo i forslaget til folketingsbeslutning, at „statsgaranti for driftskreditter i privat pengeinstitut kan ydes“ osv. Der står altså, at det er de private pengeinstitutter. Det er klart, at hvis staten skal gå ind med en del af garantistillelsen, så må der også en vurdering til fra statens side, og det må man jo så se på, når man kan komme til at udforme det i et konkret lovforslag.

Handelsministeren (Erking Jensen):

Jeg har forstået på diskussionen, at der under udvalgsarbejdet kan forventes rejst adskillige spørgsmål om den praktiske ud-

formning af en sådan ordning, og jeg kan trygt love handelsministeriets fulde bistand til en opklaring heraf, fordi det bl. a. falder nøje i tråd med de tanker, vi har i forbindelse med de noget større virksomheder og en statslig bistandsfond.

Jeg tager egentlig kun ordet for at holde en enkelt bemærkning fra hr. Glensgård fra fremskridtspartiet, der brugte udtrykket „tilfældige erhvervsfremmeordninger“. Sådanne findes der efter min bedste vurdering ikke. For det første er der intet tilfældigt i ordninger, der er vedtaget af et overvældende flertal af dette folketing, og det er mig bekendt alle de erhvervsfremmeordninger, vi i dag arbejder med. For det andet er det karakteristisk for disse erhvervsfremmeordninger, at de i et overordentlig betydeligt omfang har inddraget den ekspertise, der er at finde i arbejdsmarkedets organisationer og i erhvervsorganisationerne — altså netop har ladet de kyndige inden for regnskab, inden for pengeformidling, inden for virksomhedsplanlægning og virksomhedsorganisation være blandt dem, der vurderede, hvordan midlerne skulle anvendes. Jeg tror, at de fleste, der ville foretage en økonomisk beregning af værdien af de erhvervsfremmeordninger, vi har gennemført inden for de senere år, måtte kunne konstatere, at det er sandsynligt, at den effekt, disse erhvervsfremmeordninger har haft på erhvervsudviklingen, på en større eksportudvikling, på en større egnsudvikling, langt, langt har oversteget de samfundsbidrag, der har sat disse aktiviteter i gang.

(Kort bemærkning).

Glensgård (FP):

Kun lige ganske kort til handelsministeren: jeg var netop i min ordførertale inde på, at det foreliggende forslag lignede forslaget fra socialdemokratiet om en statslig bistandsfond, og det gør ikke vores skepsis mindre. Vi har eksempler fra min egen kreds, Rank Arena, Jetex osv. Vi kan få nok af den slags ting, hvor vi ser helt tilfældige beslutninger om bistand til virksomheder, hvor vi ikke har mulighed for fra statens side at gå ind og sige, om virksomheden er en veldrevet eller ej.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg tror ikke, det er muligt for hr. Glensgård til dato at finde eksempler på den tilfældige tilskudsbevilling, han her beskriver kunne komme til eksistens i et ham endnu ubekendt lovforslag. De hidtidige lovforslag om erhvervsfremme, der er vedtaget her i folketinget, har mig bekendt ikke givet anledning til kritik af den art, hr. Glensgård nu fremsætter. Det seneste var den statslige bevilling til finansieringsinstituttet for industri og håndværk, og jeg har tværtimod indtryk af, at der har været en almindelig respekt om den måde, hvorpå disse midler har været anvendt og frugtbargjort.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om registrerede arkitekter.

(Lovforslag nr. 44. Fremsat 28/1 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Dorte Bennedsen (S):

Forslaget til lov om registrering af arkitekter er fremsat for tinget for tredje gang, og i dag er det anden gang, det bringes til første behandling. Jeg skal derfor ikke tage tingets tid, men henholde mig til, hvad mit partis ordfører sagde ved førstebehandlingen den 4. december.

Jeg kan på partiets vegne give tilslutning til lovforslaget, idet jeg dog nok mener, at der er enkeltheder, som bør belyses nær-

mere, herunder bl. a. arkitektnævnets sammensætning og spørgsmålet, om arkitektskolerne ikke bør være repræsenteret i dette nævn. Ligeledes finder jeg det måske ikke ganske rimeligt, når der i bemærkningerne til lovforslaget står:

„Såfremt en arkitekt nægtes optagelse i registret, bør begrundelse tilkendegives over for ansøgeren.“

Det må dog vist være en ansøgers soleklare ret at få en sådan begrundelse.

Men jeg finder, at disse og måske andre enkeltheder bedst kan behandles i et kommende udvalgsarbejde.

Søren Jensen (Hasseris) (V):

Da mit partis ordfører, hr. Wichmann Madsen, er forhindret i at være til stede, har jeg lovet at gøre et par bemærkninger i hans sted.

Forslag til lov om registrering af arkitekter er fremsat, fordi der ikke findes nogen formel udenlandsk anerkendelse af den danske betegnelse arkitekt. Da udøvelsen af arkitekterhvervet i de fleste lande såvel i som uden for EF er betinget af en eller anden form for statslig anerkendelse, er det nødvendigt, at der også i Danmark bliver mulighed for at få en sådan statslig anerkendelse. Som led i et nordisk samarbejde er det henstillet til Nordisk Råd at søge skabt gensidig anerkendelse af begrebet registreret arkitekt, og da indstillingen er tiltrådt af Rådets præsidium, vil loven også give mulighed for, at man fremtidig er anerkendt som nordisk arkitekt — det er der taget hensyn til i § 9.

For arkitekter fra skolerne i København og Århus har det måske ikke den store betydning, idet disse sandsynligvis kan anerkendes på basis af EF-kriteriet; men for arkitekter, hvis faglige kvalifikationer er på samme højde, men som er fra andre skoler, er en sådan godkendelse af stor betydning.

Ikke mindst på grund af den store ledighed også blandt arkitekter og den stigende eksportaktivitet inden for byggebranchen er en hurtig gennemførelse af lovforslaget efter